

«ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԵՈՅԻ ԱՆՎԱՆ Հ «65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ»ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա	Հասարակագիտություն
Մասնակից	Ասյա Գրիգորյան
Ղեկավար	<u>Արմինե Սաֆարյան</u>
Թեմա	Սովորողների մեջ ինքնուրույն նախաձեռնության և ստեղծագործական ունակությունների զարգացումը Հասարակագիտության առարկայի դասավանդման ընթացքում:

Երևան 2023թ

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	3
2. Սովորողների ստեղծագործական ներուժի հաջող զարգացումը.....	4
3. Ապագայի անիվ մեթոդ.....	7
4. Խնբային հետազոտման մեթոդ.....	8
5. Բազմատեսանկյուն մոտեցման սկզբունք.....	11
6. Արտադպրոցական գործունեության ձևերը և դրանց առանձնահատկությունները	12
7. Եզրակացություն.....	15
8. Օգտագործված գրականության ցանկ.....	17

Ներածություն

Քսանմեկերրոդ դարի մարտահրավեր է կրթության համընդհանրացումը՝ կրթական համակարգը արդի համաշխարհային քաղաքակրթության պահանջմունքներին համապատասխանեցնելը:

Այսօր աճող սերնդի դաստիարակության գործն ընթանում է տարբեր հանգամանքների ազդեցության ներքո՝ տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական, կրթամշակութային, կրոնական և այլն: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հասարակական միջավայրի օրինակ է նաև դպրոցը, դասարանը, ինչպես նաև բազմաթիվ այս և այլ հանգամանքներ՝ ժամանակակից մանկավարժության համար խնդիր է դառնում սովորողների ազգային գիտակցության ձևավորումը սեփական ժողովրդի պատմության, ազգային իդեալների, արժեհամակարգի, ու մշակույթի հենքի վրա՝ չանտեսելով համամարդկային արժեքները:

Հայաստանը, ունենալով մտավոր ներուժ, կարիք ունի կրթական առաջավոր համակարգի ձևավորման, որը անհանր է առանց ուսուցման նոր մեթոդների, մանկավարժական տեխնոլոգիաների ներդրման: Այսօր ուսուցանողի խնդիրն է ոչ թե հարցի վորաբերյալ տալ սպառիչ տեղեկատվություն, այլ սովորեցնել գտնել տեղեկատվություն, ընկալել, մշակել ու օգտագործել այն: Հասարակագիտության արդի ուսուցումը պետք է լինի հետազոտություն, պրոբլեմային, հարցակենտրոն ուսուցում, որտեղ ամենակարևոր նպատակներից մեկը սովորողի մեջ հետազոտություն կատարելու հմտության զարգացումն է, որը կնպաստի դասավանդողների ու սովորողների սերտ համագործակցությանը, ինչպես նաև սովորողների նախաձեռնության և ստեղծագործական ունակությունների ձևավորմանը և զարգացմանը:

Աշխատանքի նպատակն է ցույց տալ Հասարակագիտություն առարկայի դասավանդման բնագավառում այն մեթոդների կիրառումը, որոնք հնարավորություն են տալիս ավելի հանգամանորեն վերլուծելու հասարակական իրադարձություններն ու երևույթները, նպաստում են պատճառահետևանքային կապերի վերլուծությանը, սովորողների հետաքրքրության աճին, ապահովում է նրանց ներգրավվածությունը

դասապրոցեսին, նախաձեռնության, ստեղծագործական մտածողության և մտքերն ազատ արտահայտելու հմտության զարգացմանը :

Սովորողների մեջ ինքնուրույն նախաձեռնություն և ստեղծագործական ունակությունների զարգացումը հասարակագիտության դասավանդման ընթացքում

1. Սովորողների ստեղծագործական ներուժի զարգացումը

Հասարակագիտություն առարկայի դասավանդման գործընթացը նպատակ ունի զարգացնել սովորողների անհատականությունը, նրա անձնական որակները: Այն ապահովում է իր բոլոր գործառույթների (զարգացում, ուսուցում, կրթություն) ներդաշնակ իրականացումը: Կրթության, դաստիարակության հայեցակարգը պարունակում է կրթություն հասկացությունը, որը աշակերտների ինքնուրույն մտածողության հենքն է հանդիսանում: Ուսուցման, դաստիարակության, զարգացման միասնությունը ձեռք է բերվում միայն ուսումնական գործընթացի բոլոր փուլերում սովորողի աշխատանքը ակտիվացնելու պայմանով: Կրթությունը դաստիարակչական բնույթ է կրում նաև պատմական փորձի անձնական ընկալման, հումանիզմի գաղափարների ընկալման, մարդու իրավունքների և ժողովրդավարական արժեքների հարգման, հայրենասիրության և փոխըմբռնման հիման վրա աշակերտների արժեքային կողմնորոշումների և համոզմունքների ձևավորման հետ կապված: Հասարակագիտության դասավանդման կրթական և դաստիարակչական խնդիրների ճիշտ լուծումն անհնար է առանց հաշվի առնելու սովորողների հոգեբանական և տարիքային առանձնահատկությունները:

Սովորողների մեջ ինքնուրույն նախաձեռնության և ստեղծագործական ունակությունների ձևավորման և զարգացման համար կարևոր է ուսումնական գործընթացում և դրանից դուրս համապատասխան մեթոդների ընտրությունը: Մեթոդաբանությունը հասարակագիտության ուսուցիչներին հագեցնում է բովանդակության և մանկավարժության ուսուցման միջոցներով, գիտելիքներով և հմտություններով, որոնք անհրաժեշտ են հասարակագիտության արդյունավետ ուսուցման, սովորողների դաստիարակության և զարգացման համար:

Անհատականության ստեղծագործական զարգացման խնդիրը ժամանակակից աշխարհում սուր է. Յուրաքանչյուր երկիր, որը ցանկանում է քաղաքակիրթ լինել, հոգ է տանում հասարակության ստեղծագործական ներուժի մասին ընդհանրապես և յուրաքանչյուր մարդու՝ մասնավորապես: Այս ամենը միասին կապված է հանրակրթության մակարդակի, անհատի ստեղծագործական ներուժի զարգացման նկատմամբ ուշադրության, հնարավորություն տալով ցույց տալ իր կարողությունները: Ստեղծագործությունը հաճախ սահմանվում է որպես գործունեություն, որի արդյունքը որակապես նոր նյութական և հոգևոր արժեքների ստեղծումն է: Մոյլակոն նշում է, որ «հոգեբանական առումով ստեղծարարությունը պետք է հասկանալ որպես այս կոնկրետ առարկայի համար նախկինում անհայտ նոր բան ստեղծելու, հայտնաբերելու գործընթաց»:¹

Սովորողների ստեղծագործական ներուժի հաջող զարգացման համար օգտագործվում են կրթական ճանաչողական գործընթացի կազմակերպման մի շարք մեթոդներ՝

Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման հիմնական մեթոդները	Աշխատանքի / գործունեության տեսակները
--	--------------------------------------

¹ Մոյլակո Վ.Ա. Ստեղծագործության հոգեբանության հիմնախնդիրները և շնորհալիության ուսումնասիրության մոտեցման զարգացումը // Հոգեբանության հարցեր. 1994. Թիվ 5: Տ. 86-95.

<p>աշխատել տեքստի հետ</p>	<p>ա) վերապատմել, առաջադրված հարցերի պատասխանների որոնում և տեքստին վերաբերող հարցերի ձևակերպում. բ) «առաջին դեմքից» վերապատմում, որտեղ սովորողը հրավիրվում է իր անունից պատմել պատմությունը. գ) խաղալ «ըստ դերերի» տեքստը (երգի թատերական կատարում - հոլովակ); դ) 7-9-րդ դասարաններում շարադրություններ, էլույթներ, նախագծեր գրելիս աշխատել լրացուցիչ աղբյուրի հետ.</p>
<p>աշխատել տարբեր տեսակի գրավոր առաջադրանքների հետ</p>	<p>ա) տարբեր տեսակի թեստեր՝ փակ, կիսաբաց և բաց, երբ աշակերտը ինքն է գրում ճիշտ պատասխանի տարբերակները. բ) «Ավելացնել իմաստով» և «Տեղադրել բաց թողնված բառերը», «Տալ հասկացության սահմանում» կամ «Ընտրել սահմանման համար համապատասխան տերմին» տիպի առաջադրանքներ. գ) տրամաբանական շղթաներ կառուցելու առաջադրանքներ. տեղադրեք բաց թողնված օղակը, լրացրեք տրամաբանական շարքը, սահմանեք անձ, հասկացություն կամ տերմին ըստ նկարագրության կամ օրինակի: դ) տրամաբանական զույգերը և հարաբերությունները որոշելու առաջադրանքներ՝ «Միացեք ըստ նշանակության», «Գտեք համընկնում», «Որոշեք հասկացությունների ինքնությունը» ե) բառերի հոմանիշների, հականիշների, հոմանիշների, հանգերի ընտրության առաջադրանքներ զ) մեկ բաղադրյալ բառից մի քանի փոքր պարզ բառեր կազմելը, բառային շառաղներ լուծելը է) խաղալ «Հրաշքների դաշտում». ը) աղյուսակների լրացում թ) հանելուկների, խաչբառերի, և այլն:</p>
<p>աշխատել պատկերազարդ նյութի և գեղարվեստական ստեղծագործության հետ</p>	<p>ա) տեքստի, կոմիքսների համար նկարների, նկարազարդումների ստեղծում. Բ) աշխատել հատուկ աշխատանքային գրքույկներում. գ) գրաֆիկների, դիագրամների, վիճակագրական մաքրման, տեսողական մոդելների ստեղծում</p>

Մեծ դեր է տրվում տեխնիկական միջոցների կիրառմանը. ըստ իրենց նպատակի և ուսուցման մեջ օգտագործման առանձնահատկությունների, ուսումնական և տեղեկատվական նյութերը բաժանվում են.

- ✓ ցուցադրություն (ֆիլմերի ժապավեններ, թափանցիկ նյութեր, տեսագրություններ և այլն);
- ✓ վերահսկում և ստուգում (թեստեր, ստանդարտացված հարցեր և առաջադրանքներ, վերահսկման ծրագրեր և այլն)
- ✓ վերահսկում և վերապատրաստում (վերապատրաստման ծրագրեր, վերապատրաստման ծրագրեր)
- ✓ ալգորիթմական

Ըստ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի, երբ մարդը լսում է, նա անգիր է անում խոսքի տեղեկատվության 15%-ը, երբ նայում է՝ տեսանելի տեղեկատվության 25%-ը, երբ տեսնում և լսում է՝ ստացված տեղեկատվության 65%-ը:

2. Ապագայի անիվ մեթոդ:

«Ապագայի անիվ» մեթոդի միջոցով աշակերտները կարողանում են առանձնացնել որևէ հասարակակն իրադարձության պատճառներն ու հետևանքները: Օրինակ՝ «Հասարակության ու բնության փոխհարաբերությունների էվոլյուցիան 7-րդ դասարանում: Դասը սկսում ենք մտազրոհով: : Գրատախտակին գրում ենք «Մարդ» բառը ուղղահայաց դիրքով: Աշակերտները այդ բառի յուրաքանչյուր տառով առաջարկում են մարդուն բնորոշող բառեր կամ արտահայտություններ՝

Մ - մտածող, ապրելակերպ

Ա - արժեք,արժանապատիվ

Ր - թույլ, ժամ

Դ -դարաշրջան

Դասի ընթացքում դասարանը բաժանում ենք չորս համագործակցային խմբերի, յուրաքանչյուրը բաղկացած 5 աշակերտներից: Խմբերին հանձնարարում ենք կարդալ դասը և տեսրում գրել հասարակության զարգացման պատճառները և փուլերը: (10-15րոպեների սահմաններում): Այնուհետև խմբերը ներկայացնում են իրենց գրառումները: Ամբողջ դասարանով քննարկում ենք և ընդհանրացնում հասարակության էվոլյուցիայի պատճառները, հասարակության ու բնության փոխհարաբերությունների զարգացման պատճառները: Դասի վերջնարդյունքում «Ապագայի անիվ» մեթոդի միջոցով դասարանի հետ վեր ենք հանում հասարակության ու բնության փոխհարաբերությունների զարգացման պատճառներն ու հետևանքները:

3.Խմբային հետազոտման մեթոդ

Աշակերտները տարբեր են. կան աշակերտներ, որոնք արագ են ըմբռնում նյութը, ուսուցչի բացատրությունը, կան նաև այնպիսի աշակերտներ, որոնց ժամանակ է պետք յուրացնելու նյութը, լրացուցիչ բացատրություն ստանալու: Նման դեպքերում երեխաներին միավորում ենք համագործակցային խմբերում (3-5հոգի) և տալիս ենք նրանց ընդհանուր հանձնարարություն: Այնպիսի իրավիճակ է ստեղծվում, որ յուրաքանչյուրը պատասխանատու է ոչ միայն իր աշխատանքի համար, այլև ամբողջ խմբի համար: Թույլ աշակերտները աշխատում են ստանալ իրենց համար անհասկանալի հարցերի պատասխանները ընկերներից: Խմբի բոլոր անդամները շահագրգռված են, որ բոլորը ըմբռնեն նյութը և կարողանան այն լավ ներկայացնել: Այդ ճանապարհով, միասնական ուժերով պրոբլեմը լուծվում է: Աշակերտները համագործակցում են և պարտավորված են զգում իրենց ընկերների ուսումնառության համար: Յուրաքանչյուր խումբ կամ զույգ աշխատում է միասնական, համախմբված, մի

մարդու նման՝ ուսուցչի կողմից իրենց տրված հանձնարարությունը կատարելու նպատակով:

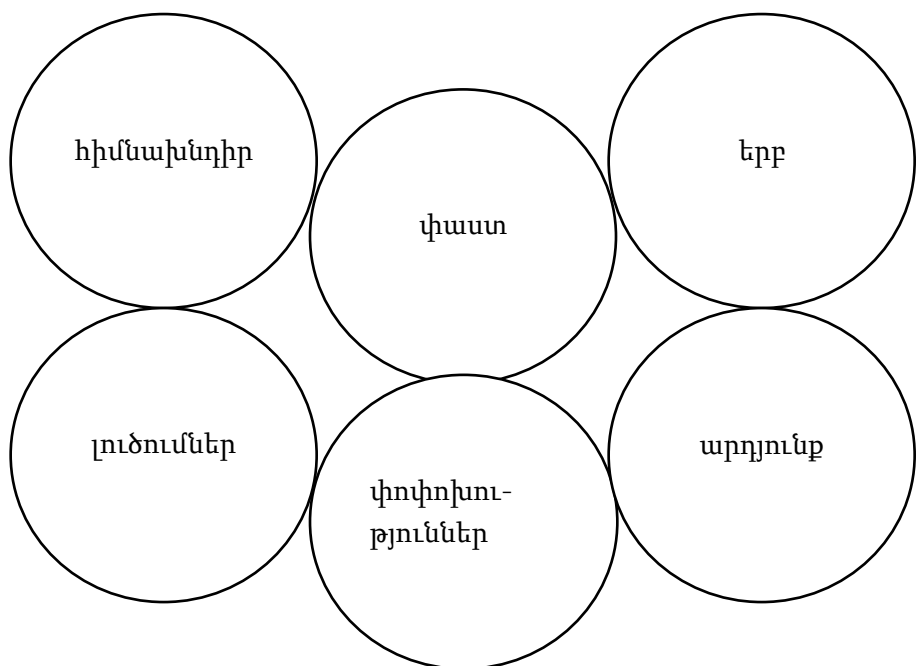
9-րդ դասարանում «Հանրային քաղաքականության հիմնախնդիրները» թեման ամփոփելիս օգտագործում ենք խմբային հետազոտման մեթոդը: Նախապես դասարանը ըստ նախասիրությունների բաժանում ենք համագործակցային խմբերի՝ (յուրաքանչյուր խմբում հինգ աշակերտ): աշխարհագրագետներ, սոցիոլոգներ, տնտոսագետներ: Խմբերին տրվում է հանձնարարությունները.

Առաջին խումբ՝ աշխարհագրագետներ. ուսումնասիրել և ներկայացնել համայնքի տարածքը, սահմանները, բնակչության թիվը, պատմամշակութային հուշարձանները, գործարան, ուսումնական հաստատություն:

Երկրորդ խումբ՝ սոցիոլոգների խումբ ուսումնասիրել և ներկայացնել հիմնախնդիրը: Կատարել սոց. հարցումներ: Ամփոփել վիճակագրական արդյունքները:

Երրորդ խումբ՝ ուսումնասիրել և ներկայացնել խնդրի լուծման ուղիները, կազմել նախահաշիվ, եթե կա դրա անհրաժեշտությունը:

Ղասի ամփոփումը կարելի է կատարել «Պատմական հիշողության օղակներ» մեթոդով՝ համաձայն հետևյալ սխեմայի.

Համագործակցելու ընդունակությունը անհատի ստեղծագործելու առումով կարևոր հատկանիշ է: Իր մտքերի ձևակերպման, ընկերոջ առաջարկության էության մեջ թափանցելու, իր և ուրիշի մտքերը հիմնավորված քննադատելու կարողությունն օգնում է խնդրի լուծման ուղու մշակմանը: Դա կապված է այն փաստի հետ, որ իր գաղափարի էությունը ձևավորելիս սովորողը լավ է հասկանում բուն գաղափարը: Համագործակցային ուսուցման առավելություններից է նաև, որ այն լուծում է մի շարք դաստիարակչական, սոցիալական խնդիրներ, աշակերտների մեջ դաստիարարկում է ինքնավստահություն, պատասխանատվություն, քննադատության և ինքնաքննադատության ունակություններ, հանդուրժողականություն, ներողամտություն: Աշակերտների ստեղծագործական համագործակցությունը մեծ մասամբ կապված է դասարանում փոխադարձ առողջ հարաբերությունների ձևավորման կամ այլ կերպ ասած մարդասիրական միկրոսոցիալական միջավայրի ստեղծման հետ:

4.Բազմատեսանկյուն մոտեցման սկզբունք

Բազմատեսանկյուն մոտեցումը հասարակագիտության ընկալման ռազմավարություն է,որը թույլ է տալիս ուրիշի տեսակետը ըմբռնելու, հասարակակն իրողությունները տարբեր դիտանկյունից քննարկելու ճանապարհով հասկանալ ներկա աշխարհի կազմակերպությունը: Ունենալ բազմատեսանկյուն մոտեցում նշանակում է իրողությունը դիտարկել տարբեր տեսանկյուններից, ընդունել, որ ուրիշի տեսակետը, (թեկուզ ոչ ճիշտ կամ կողմնակալ) ևս կարող է կարևոր լինել:

Հասարակագիտության դասավանդման մեջ բազմատեսանկյուն մոտեցման սկզբունքի կիրառումը հետապնդում է հետևյալ նպատակները.

- ✓ Հասարակագիտություն առարկայի ուսուցումը վերածել ոչ թե փաստերի ուսուցման, այլ ապահովել հիմնախնդրային ուսուցում: Բազմաթիվ տեսակետների առկայությունը առաջացնում է հակասություն, ինչն էլ սովորողներից պահանջում է ոչ թե պատրաստի գիտելիքներ, այլ որոնումներ,ինքնուրույն դատողություն և մտածողություն:
- ✓ Հասարակագիտություն առարկայի ուսուցմամբ սովորողներին սովորեցնել նպատակասլացություն,հիմնախնդիրները կապեն առօրյա պրակտիկայի հետ: Սովորողները ոչ միայն գիտելիք ձեռք բերեն, այլև անցյալի փորձի իմաստավորմամբ կարողանան արժևորել ներկան և կանխորոշել ապագան:

- ✓ Սովորողի մեջ ձևավորել ներապրումի հատկանիշ.օտարի արարաքը ըմբռնելու, իմաստավորելու, սեփական վարքագիծը օտարի վարքագծին հարաբերակցելու ունակություն:

Պատմության մեջ տարբեր տեսակետերի առկայությունը որպես անձի կանխակալ կարծիք ենթակայական է՝ սեփական գաղափարները,սպասումները և կարծրատիպերը արտահայտող:Պատմության ու նրա դասավանդման մեջ տեսակետերի բազմազանությունը կարևորվում է պատմության ոչ այդքան ճշմարիտ, որքան արդարացի ու բազմակողմանի ներկայացնելու մեջ:

5.Արտադպրոցական գործունեության ձեւերը եւ դրանց առանձնահատկությունները

Առավել արժեքավոր են աշակերտների հետ ինչպես դասարանում, այնպես էլ արտադպրոցական աշխատանքում իրականացվող հետազոտական աշխատանքները, որոնք նպաստում են վերլուծական հմտությունների ձևավորմանը, առաջնային աղբյուրների հետ աշխատելու կարողությանը:

Այս մեթոդը միշտ ուղղված է սովորողների ինքնուրույն գործունեությանը՝ անհատական, զույգ, խմբակային: Օգտագործվում են ինքնուրույն գործունեության տարբեր ձևեր՝ հետազոտություն, գրականության ուսումնասիրություն, ստեղծագործության վերլուծություն, նկարագարողումների ընտրություն:

Հաշվի են առնվում սովորողների անհատական ունակությունները՝ ուժեղների համար՝ դժվար գործ, թույլերի համար՝ ըստ իրենց իրական հնարավորությունների:

Արտադասարանական գործունեությունը հսկայական դեր է խաղում ստեղծագործական կարողությունների զարգացման գործում: Այն նպաստում է բարոյական և գեղագիտական դաստիարակությանը, աշակերտներին ծանոթացնում մշակութային ավանդույթներին,ինքնությանը, բացահայտում է յուրաքանչյուր երեխայի անհատական ունակությունները և կարողանում է կազմակերպել դեռահասի ազատ ժամանակը: Այդ իսկ պատճառով այն պետք է լինի հետաքրքիր և գրավիչ:

Արտադասարանական աշխատանքի ավանդական տեսակը գրական-երաժշտական երեկոներն են: Տղաները բաժանվում են խմբերի, նրանք բաշխում են պարտականություններ, ինքնուրույն ընտրում երաժշտական միջավայրը, պատրաստում թատերական ներկայացումներ, խանդավառությամբ ընտրում են

զգեստներ և դեկորացիաներ և փորձեր անում: Նման աշխատանքը նպաստում է ոչ միայն ստեղծագործական կարողությունների, այլև գեղարվեստական ու գեղագիտական ճաշակի զարգացմանը, ուսուցանում է բեմական վարքագծի մշակույթը:

Հասարակագիտության մեջ արտադասարանական աշխատանքի զանգվածային ձևերը

Ջանգվածային աշխատանքի ձևերը դպրոցում ամենատարածվածներից են և նախատեսված են բազմաթիվ սովորողների միաժամանակ լուսաբանման համար, դրանք բնութագրվում են գունեղությամբ, հանդիսավորությամբ, պայծառությամբ, երեխաների վրա հուզական մեծ ազդեցությամբ:

Ջանգվածային աշխատանքի ձևերն են՝

- ✓ մրցույթ, քննարկում
- ✓ օլիմպիադա
- ✓ հանդիպում հետաքրքիր մարդկանց հետ
- ✓ խաղ

Արտադպրոցական աշխատանքի խմբային ձևեր

Արտադպրոցական աշխատանքի խմբային կամ շրջանային ձևերն ավելի շատ տեղական բնույթ են կրում, դրանք նախատեսված են ավելի փոքր թվով սովորողների կամ ուսումնասիրության ավելի նեղ թեմայի համար, օրինակ՝ էքսկուրսիաների համար: Միևնույն ժամանակ, խմբակային ձևերի օգտագործումը արտադասարանային աշխատանքում բացահայտում է առարկայով առավել հետաքրքրված դպրոցականների շրջանակը և նպաստում հասարակագիտության առավել խոր ուսումնասիրությանը

Արտադպրոցական աշխատանքի խմբային ձևերն են՝

- ✓ բանավեճի ակումբներ
- ✓ դասախոսություններ
- ✓ էքսկուրսիաներ
- ✓ արշավախմբեր

Դպրոցում հասարակագիտության դասավանդման անհատական ձև

Ամենադժվարն ու հետաքրքիրը աշակերտների հետ հասարակագիտության արտադասարանական աշխատանքի անհատական ձևն է: Լավ ուսուցչի խնդիրը ոչ թե ճշմարտությունը հաղորդելն է, այլ սովորեցնել սովորողներին, թե ինչպես ինքնուրույն գտնել այն:

Ներկայումս հրատապ անհրաժեշտություն է ձևավորվում սովորողների ինքնակրթության հմտություններն ու կարողությունները, զարգացնելու ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու, կյանքի բոլոր նոր «մարտահրավերներին» արագ արձագանքելու ունակությունները:

Անհատական աշխատանքի կառուցվածքում մի շարք ուսուցիչներ ներառում են երեք փուլ՝ նախապատրաստական, գործադիր և ստուգում, որոնք ներառում են առաջադրանքի վերլուծություն, դրա իրականացման ուղիների որոնում, աշխատանքային պլանի կազմում, իրականացում, ստուգում և գնահատում արդյունքները:

Անկախ աշխատանք կազմակերպելիս կարող եք օգտագործել դրա տեսակների և տեսակների գոյություն ունեցող դասակարգումը.

- ✓ ըստ առաջադրանքի ձևի (ճանաչման, վերարտադրության, վերափոխման, ընտրության և ստեղծագործության համար);
- ✓ պատասխանների ձևավորման վերաբերյալ (բանավոր և գրավոր, սխեմատիկ և գործնական)
- ✓ ուսուցման գործընթացի տեղում (նոր գիտելիքներ սովորելու, դրանց ընկալման, կիրառման, ընդհանրացման և համակարգման, վերահսկման փուլում);
- ✓ ներկայացման վայրում (դասին, դասից դուրս); - սովորողների լուսաբանմամբ (ամբողջ թիմը, աշակերտների խումբը կամ խմբերը, մեկ աշակերտ):

Արտադպրոցական գործունեության ցանկացած ձև պետք է լցված լինի օգտակար բովանդակությամբ: Արտադպրոցական աշխատանքի բնորոշ առանձնահատկությունն այն է, որ այն առավելագույնս կիրառում է փոխադարձ ուսուցման սկզբունքը, երբ տարեց, ավելի փորձառու սովորողները իրենց փորձը փոխանցում են

երիտասարդներին: Սա թիմի կրթական գործառույթներն իրականացնելու արդյունավետ միջոցներից մեկն է:

Եզրակացություն

Հասարակագիտության դասավանդումը, բարդ գործընթաց է, որը ներառում է փոխկապակցված և շարժվող բաղադրիչներ՝ ուսուցման նպատակները, բովանդակությունը, գիտելիքների փոխանցումը և յուրացման ուղղորդումը, դպրոցականների ուսումնական գործունեությունը և ուսուցման արդյունքները:

Դպրոցի, ուսուցչի աշխատանքի արդյունավետությունը առաջին հերթին որոշվում է նրանով, թե որքան է կրթադաստիարակաչական գործընթացը նպաստում սովորողների ստեղծագործական ունակությունների զարգացմանը, ինչպես է նրանց մղում որոնողական-ճանաչողական-ստեղծագործական

գործունեության: Հասարակագիտության դասավանդման, ինչպես նաև ընդհանուր կրթական ոլորտում չափազանց արդիական է ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կազմակերպումը՝ անձի առանձնահատկությունները հաշվի առնելով:

Սովորողի անձի ձևավորման գործում ուսուցիչների աշխատանքի կանոնադրյալ ուղղություններից մեկը պետք է լինի ստեղծագործական ունակությունների զարգացումը: Յուրօրինակ լուծում առաջարկելու կարողությունը կախված է ոչ միայն գիտելիքներից, այլև մտածողության յուրահատկությունից: Ստեղծագործության բոլոր տեսակների համար ընդհանուր բաղադրիչներն են՝ ստեղծագործաբար մտածելու, հիմնախդիրների բացահայտման, նախաձեռնության և համագործակցելու ընդունակությունը: Այսպիսի գործընթացը սովորողներին գործնական ճանապարհով ոչ միայն նախապատրաստում է ակտիվ ուսումնական և աշխատանքային գործունեության, այլև նրանց մեջ առաջացնում է սովորելու դրական դրդապատճառներ,

ստեղծում ուսման մեջ հաղթանակներ ձեռք բերելուն նպաստող հուսալի իրադրություն և սեփական ուժերի նկատմամբ վստահություն:

Ուսման մեջ հետ մնացող աշակերտների ուսումնական գործունեության առանձնահատկությունների ուղղությամբ մեր կատարած ուսումնասիրությունների ընթացքում համոզվեցինք, որ անգամ այն սովորողները, որոնց վերջնականապես տրված է «անհուսալի» պիտակ, անսպասելիորեն ակտիվանում են, ակնհայտ ուսումնական առաջընթաց են ապրում, երբ դասի գործընթացում ստեղծվում են նրանց ստեղծագործական հնարավորությունների դրսևորմանը և, ամենակարևորը, դրանց հենց իրենց կողմից նկատելուն, գնահատելուն նպաստող իրադրություններ. երբ մարդը բացահայտում է իր ներթափանց հնարավորությունները, զգում դրանց պարզևս հաճույքն և արդյունքը, ոգևորվում է, և ճիշտ ընթացքի դեպքում այն նպաստում է անձի լիարժեք զարգացմանը:

Ուսումնական գործընթացում ճիշտ ընտրված մեթոդները, արտադպրոցական գործունեության ձևերը նպաստում են սովորողների նախաձեռնությանը և ստեղծագործական ունակությունների ձևավորմանը և զարգացմանը: Ուսումնական առարկաների միջոցով գիտելիքների պարզ հաղորդումից անհրաժեշտ է ձգտել սովորողի ստեղծագործական ներուժի զարգացմանը և իրացմանը: Այստեղից էլ ձևավորվում է ուսումնառության նոր ընկալումը՝ ոչ միայն բազմակողմանի գիտելիքների կարողությունների և հմտությունների տիրապետում, այլև ընկալածի նկատմամբ ինքնուրույն ստեղծագործական վերաբերմունքի դրսևորում:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Մոլյակո Վ.Ա. Ստեղծագործության հոգեբանության հիմնախնդիրները և շնորհալիության ուսումնասիրության մոտեցման զարգացումը // Հոգեբանության հարցեր. 1994
2. Հանդուրժողականության ուսուցում .Նունե Թորոսյան, Լուսինե Ալեքսանյան,Նարինե Մնացականյան Երրան 2008
3. Հասարակագիտություն .Ուսուցչի ձեռնարկ. Ս. Պետրոսյան, Ս.Խաչատրյան, Տ. Թովմասյան: Երևան. Տիգրան Մեծ 2008
4. Մարդ և հասարակություն: Կրթության ազգային ինստիտուտ: Երևան 2007
5. Մարդկային զարգացման հիմունքներ: Ուսումնական ձռռնրկ Երևան 2004:

Էլեկտրոնային ռեսուրսներ

1. <https://geomanto.ru/>
2. <http://www.zangak.am/>